
Statens veterinärmedicinska anstalt 2020

1. Klimat- och sårbarhetsanalys

1.1. Finns en klimat- och sårbarhetsanalys som uppdaterats vid väsentliga förändringar i verksamheten och senast för fem år sedan?

Delvis

Vi har gjort en klimat- och sårbarhetsanalys i samband med att vi gjorde handlingsplan för klimatanpassning år 2016 och uppdaterade den 2018. Men den KSA som gjordes då är inte en systematisk identifiering av risker enligt SMHI:s nu aktuella modell för en KSA. En ny KSA har påbörjats och kommer att slutföras så snart vi har resurser för detta, men arbetet har försenats bl.a. pga. att Covid-19 pandemin tillfört SVA nya arbetsuppgifter under året.

1.2. Har ni identifierat bestämmelser i lagar och andra författningar som påverkar myndighetens arbete med klimatanpassning?

Delvis

SVA följer den miljölagstiftning som myndigheten omfattas av. Vi har inte kunnat identifiera någon specifik lag eller annan författning som påverkar vårt arbete med klimatanpassning. Däremot ingår klimatanpassning ofta i befintlig miljölagstiftning.

1.3. Vilka risker/möjligheter är viktigast att hantera inom ert ansvarsområde?

Översvämningar som hotar samhällen, infrastruktur och företag.

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden

Många smittor såväl som andra föroreningar kan spridas med vatten och nå djuren via mark som används för odling av foder och för bete, eller via djurens dricksvatten. Vidare kan gödsel från djur nå vattentäkter i samband med översvämningar. Även från jord kan spridas smittor med vatten, såsom mjältbrand, vars sporer kan finnas kvar i mark i ett vilstadium under flera decennier. Ökad förekomst av översvämningssmygg kan följa av översvämningar och de kan utgöra ett stort problem för människor och djur och mygg kan även sprida smitta.

Höga temperaturer som innebär risker för hälsa och välbefinnande för människor och djur

- Höga temperaturer som påverkar husdjur

Lantbrukets byggnader är generellt inte väl anpassade för att skydda djur mot höga temperaturer. Högproducerande djur, såsom mjölkkor blir värmestressade redan vid måttliga temperaturhöjningar och förutom påverkan på djurens välfärd följer nedsatt produktion och fruktsamhet. För gris och fjäderfä, som inte kan svettas, kan även ses en ökad dödlighet redan vid måttliga temperaturhöjningar. Gris och fjäderfä blir extra känsliga då de är nära tidpunkten för slakt framst pga att det då blir trängre i stallarna. Värmestress ger nedsatt immunförsvar och ökar risken för infektionssjukdomar.

- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur

Även vilda djur kan påverkas negativt antingen direkt genom värmestress eller genom en sämre tillgång till eller kvalitet på bete, bytesdjur och vatten. Följderna kan även bli mer kontakter och ökad smittspridning mellan vilda och tama djur, om viltet rör sig närmare gården i sitt sök på mat och vatten. Höga temperaturer gör också att insektsvektorer blir mer aktiva och förökar sig snabbare. Detta kan leda till att risken för smittspridning mellan vilda och tama djur och människor ökar.

Biologiska och ekologiska effekter som påverkar en hållbar utveckling

- Annat

Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar

Varmare klimat kan ge större och tätare vektorpopulationer (insekter, fästingar, m.fl.) på grund av längre växtsäsong med högre temperaturer, och mildare vintrar. Större vektorpopulationer ökar risken för smittspridning. Det skapas också förutsättningar för nya smittämnen och vektorarter att etablera sig och spridas. Smittämnen påverkas också av högre temperaturer genom att de då förökar sig snabbare i vektorerna, vilket i sin tur ger en snabbare och effektivare smittspridning. Högre temperaturer gör även att vektorerna är mer aktiva och därmed blir effektivare smittspridare.

- Påverkan på biologisk mångfald

Med minskad biologisk mångfald och större populationer av enskilda arter ökar risken för att smittor lättare kan få fäste och spridas inom en population. Detta som en följd av mer frekventa kontakter mellan individer, och mer likartade habitat, vilket blir resultatet av lägre biodiversitet. När populationer inte fragmenteras, vilket de gör naturligt av en hög biologisk mångfald, får de långsiktigt sämre genetisk diversitet, vilket också kan leda till sämre motståndskraft mot smittor för populationen, då variationen i immunitet blir lägre och riskerna med sjukdomar då blir högre.

Påverkan på inhemsk och internationell livsmedelsproduktion och handel

- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel

Ökad risk för livsmedelsburen smitta pga bristande hygienisk kvalitet på foder och vatten (tex salmonella och campylobacter). Djurvälstånd och hygien kan bli svårare att upprätthålla pga t. ex. värmestress och vattenbrist, såväl på stall som under transport till och i samband med slakt. Detta kan orsaka såväl förekomst av smittämnen som sämre kvalitet på livsmedlen, t.ex. torrt och mörkt kött pga. stressade djur.

- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring

Klimatförändringen påverkar foderkedjan. Försämrade hygienisk foderkvalitet kan följa av ökade angrepp av växtskadegörare i fält samt av ökande medeltemperaturer under vinterhalvåret med en försämring av den kylagring som vi idag förlitar oss på. Ökad nederbörd och ändrade nederbördsmönster med översvämningar och torrperioder påverkar fodertillgången. Varma och torra somrar ökar behovet av bevattning. Klimatförändringen bidrar till ett ökat behov av att nyttja marker som vanligen inte används för odling och bete, vilket kan ge risk för djurhälsan t.ex. genom förekomst av giftiga växter.

Ökad förekomst av skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar människor, djur och växter

- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa

Många av de "klimatkänsliga" smittorna är zoonoser, dvs de kan smitta mellan djur och människa antingen vid direktkontakt eller via vektorer, livsmedel och vatten. Det är väsentligt att zoonoser beaktas ur ett "One Health perspektiv" vilket inkluderar såväl människor, djur som miljö. Då ökar möjligheten att förstå och minimera smittspridningen. Dålig djurhälsa kan påverka människors hälsa även genom att orsaka brist eller försämrade kvalitet av livsmedel. Försämrade djurhälsa kan också leda till att antibiotikaanvändningen ökar, vilket är negativt ur ett resistensperspektiv.

- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat

Ett varmare klimat innebär att risken ökar för förekomst och etablering av nya smittsamma sjukdomar. Tex kan vektorburna sjukdomar gynnas av att nya arter av vektorer (t.ex. mygg och fästingar) eller reservoardjur (t.ex. smågnagare och fåglar) kan etablera sig i landet. Invasiva främmande arter kan också komma att konkurrera ut inhemska djurarter. Vidare så kan arter som djuren föder sig på (både växter och djur) och som är centrala för djurens hälsa och existens konkurreras ut.

Övrigt

2. Myndighetsmål för klimatanpassning

2.1. Finns myndighetsmål för myndighetens arbete med klimatanpassning som bidrar till att regeringens mål för klimatanpassning nås?

Ja

SVA är en expertmyndighet och påverkar samhällets utveckling med vår kunskap, inte genom att utge författningar, kontrollåtgärder och dylikt som kan förväntas ge mer direkt stöd till regeringens mål. Därför har vi upplevt svårigheter med att kvantifiera och följa upp mål.

2.2. Vilka är myndighetsmålen?

Myndighetsmål

SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

Är myndighetsmålet mätbart?

Ja

Beskriv hur måluppfyllelsen ska mätas

Måluppfyllelsen mäts och bedöms årsvis eller vid behov. Kvantitativ mätning är exempelvis aktuell för antal sjukdomsutbrott som kan vara klimatrelaterade, besöksfrekvens på SVA:s webbsidor om klimatförändringar, antal beviljade FoU-projekt och hur mycket forskningsmedel som erhållits inom området, samt antal vetenskapliga publikationer och annan extern kommunikation. Kvalitativ bedömning kan göras för t.ex. hur klimatrelaterade sjukdomsutbrott har hanterats, hur arbeten och rutiner har utvecklats och anpassats, samt vilken information vi valt att kommunicera till allmänheten om klimatförändringens effekter i relation till vår verksamhet. Beredskapshändelser diarieförs även kontinuerligt.

Har målet följts upp?

Ja

Beskriv vad måluppföljningen visar

Delvis. Vi har förnyat vårt myndighetsmål, våra tidigare mål har delvis följts upp i SVA:s årsredovisning – dock inte på ett strukturerat och optimalt sätt. Exempel på uppföljning under år 2020, då hade SVA: •13 pågående FoU-projekt om livsmedelsförsörjning, animalieproduktion, nya sjukdomsrisker, m.m. som utvecklade kunskap, samverkan och åtgärder för klimatanpassning. •10-tal nyheter och inlägg med klimatanknytning på vår webb och på Twitter. Flera undersidor har dedicerats klimatrelaterade frågor, dessa hade 6000 unika

besökare. Giftiga växter är ett ökande problem till följd av ett förändrat klimat, dessa sidor hade 156 000 besökare.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 kopplar myndighetsmålet till?

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Höga temperaturer som påverkar husdjur
- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
- Påverkan på biologisk mångfald
- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat

3. Handlingsplan

3.1. Finns en handlingsplan som uppdaterats vid väsentliga förändringar i verksamheten och senast för fem år sedan?

Ja

Handlingsplanen gjordes för SVA:s interna arbete och togs fram 2016 och 2018, publicerad 2017 och 2019, innan förordningen kom. Vår HP är utformad bl.a. med scenarier hur olika djurslag påverkas av en viss klimatrelaterad händelse såsom av värmestress (mjölkkor), smittspridande myggor (hästar), isbark över vinterbetet (renar) och för att vara lättläst och tankeväckande.

3.2. Över vilken tidsperiod sträcker sig handlingsplanen?

Från Från att HPn skrevs 2016 och 2018 , *Till* Vi reglerar inte tidsperioden i vår HP (i vissa fall kanske det är årtal i andra fall månader) eller till och med dagar

3.3. Har ni tillsatt resurser för genomförande av handlingsplanen?

Nej

Genomförandet förväntas utföras med befintliga resurser. Men för att arbetet ska kunna prioriteras och fortgå löpande behöver det finnas riktade resurser för detta.

3.4. Har ni fastställt ett tillvägagångssätt för genomförande av handlingsplanen?

Ja

Det finns en aktivitetsplan och en kommunikationsplan i SVA:s HP, men den avser främst myndighetens interna arbete, detta eftersom HP skrevs med internt fokus.

3.5. Har ni satt upp tidsramar inom vilka aktiviteter i handlingsplanen ska hanteras?

Nej

SVAs handlingsplan publicerades 2017 och en revision och komplettering publicerades 2019. Då fanns inte kraven om tidsramar för aktiviteter. Dock finns tidsramar för kommunikationsplan. För många av övriga föreslagna aktiviteter saknas i dagsläget resurser för den del av aktiviteten som medför merarbete utöver SVAs ordinarie verksamhet.

3.6. Har ni fastställt ansvarsfördelningen inom myndigheten med avseende på genomförande av aktiviteter i handlingsplanen?

Ja

Ja, övergripande. Aktiviteterna är fördelade på de fyra huvudprocesserna vid SVA (Diagnostik, Forskning och utveckling, Kunskapskommunikation, Sjukdomsövervakning och beredskap). Därav följer att respektive huvudprocessägare ansvarar för genomförandet av aktiviteterna.

3.7. Finns en plan för regelbunden genomgång och uppföljning av handlingsplanen?

Ja

Med pengar från SMHI så uppdaterades och kompletterades SVA:s HP efter 2 år. Vi avser uppdatera och justera vår nuvarande handlingsplan publicerad 2019 enligt förordning 2018: 1428 (uppdatering minst vart 5:e år). Detta innebär att vi senast uppdaterar den till vår redovisning till SMHI år 2024.

4. Åtgärder

4.1. Vilka anpassningsåtgärder har ni identifierat och prioriterat?

Anpassningsåtgärd

Kommunikation med och kunskapsspridning till myndigheter, samarbetsparter, djurägare och allmänhet om djurhållning och hälsa för tama och vilda djur relaterat till klimatförändring och klimatanpassning .

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter anpassningsåtgärden?

- Höga temperaturer som påverkar husdjur
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat
- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
- Påverkan på biologisk mångfald
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel

Vilket/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska anpassningsåtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

När behöver anpassningsåtgärden genomföras?

Inte relevant

Inom vilken sektor ska anpassningsåtgärden genomföras?

- Areella näringar
- Natur och miljö
- Bebyggelse och byggnader
- Människors hälsa

- Vatten och avlopp
- Annat
- Elektronisk kommunikation
- Turism

Vem har rådighet över anpassningsåtgärden?

Samverkan med annan part nödvändig för genomförande

Med vem/vilka behövs samverkan?

- Folkhälsomyndigheten
- Havs- och vattenmyndigheten
- Lantmäteriet
- Livsmedelsverket
- Länsstyrelserna
- Myndigheten för samhällskydd och beredskap
- Naturvårdsverket
- Sametinget
- Skogsstyrelsen
- Statens jordbruksverk
- Sveriges geologiska undersökning
- Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
- Annan

Universitet, internationella myndigheter, näringen, jaktorganisationer, biologer, Naturhistoriska museer, Läkemedelsverket, m.fl.

Bidrar anpassningsåtgärden påtagligt till möjligheterna att uppnå andra nationella och internationella mål?

Livsmedelsstrategin Konventionen om Biologisk Mångfald EU-förordningen om invasiva främmande arter Nationella miljömålen Flera Agenda 2030 mål

Anpassningsåtgärd

Hållbar, effektiv och klimatanpassad animalieproduktion och annan djuruppfödning i hela landet

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter anpassningsåtgärden?

- Höga temperaturer som påverkar husdjur
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat
- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
- Påverkan på biologisk mångfald
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar

Vilket/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska anpassningsåtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

När behöver anpassningsåtgärden genomföras?

Inte relevant

Inom vilken sektor ska anpassningsåtgärden genomföras?

- Areella näringar
- Natur och miljö
- Bebyggelse och byggnader
- Vatten och avlopp
- Människors hälsa

Vem har rådighet över anpassningsåtgärden?

Samverkan med annan part nödvändig för genomförande

Med vem/vilka behövs samverkan?

- Folkhälsomyndigheten
 - Havs- och vattenmyndigheten
-

-
- Livsmedelsverket
 - Länsstyrelserna
 - Myndigheten för samhällskydd och beredskap
 - Naturvårdsverket
 - Sametinget
 - Statens jordbruksverk
 - Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
 - Annan

Universitet, internationella myndigheter, näringen, jaktorganisationer, biologer, Naturhistoriska museer, Läke-medelsverket, m.fl.

Bidrar anpassningsåtgärden påtagligt till möjligheterna att uppnå andra nationella och internationella mål?

Livsmedelsstrategin Konventionen om Biologisk Mångfald EU-förordningen om invasiva främmande arter Nationella miljömål Flera Agenda 2030 mål

Anpassningsåtgärd

Fortsatt kunskapsuppbyggnad om klimatförändring och klimatanpassning

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter anpassningsåtgärden?

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Höga temperaturer som påverkar husdjur
- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
- Påverkan på biologisk mångfald
- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat

Vilket/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska anpassningsåtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

När behöver anpassningsåtgärden genomföras?

Inte relevant

Inom vilken sektor ska anpassningsåtgärden genomföras?

- Areella näringar
- Natur och miljö
- Människors hälsa
- Vatten och avlopp
- Annat

Vem har rådighet över anpassningsåtgärden?

Samverkan med annan part nödvändig för genomförande

Med vem/vilka behövs samverkan?

- Folkhälsomyndigheten
- Havs- och vattenmyndigheten
- Livsmedelsverket
- Länsstyrelserna
- Myndigheten för samhällskydd och beredskap
- Naturvårdsverket
- Sametinget
- Statens jordbruksverk
- Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
- Annan

Universitet, internationella myndigheter, näringen, jaktorganisationer, biologer, Naturhistoriska museer, Läke-medelsverket, m.fl.

Bidrar anpassningsåtgärden påtagligt till möjligheterna att uppnå andra nationella och internationella mål?

Nationella Miljömål Livsmedelsstrategin Konventionen om Biologisk Mångfald EU-förordningen om invasiva främmande arter Agenda 2030 mål

Anpassningsåtgärd

Bibehållen och utvecklad övervakning och beredskap för klimat känsliga sjukdomar och ohälsa

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter anpassningsåtgärden?

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Höga temperaturer som påverkar husdjur
- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat

Vilket/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska anpassningsåtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

När behöver anpassningsåtgärden genomföras?

Inte relevant

Inom vilken sektor ska anpassningsåtgärden genomföras?

- Areella näringar
- Natur och miljö
- Människors hälsa

Vem har rådighet över anpassningsåtgärden?

Samverkan med annan part nödvändig för genomförande

Med vem/vilka behövs samverkan?

- Folkhälsomyndigheten
- Havs- och vattenmyndigheten

-
- Livsmedelsverket
 - Länsstyrelserna
 - Myndigheten för samhällskydd och beredskap
 - Naturvårdsverket
 - Sametinget
 - Statens jordbruksverk
 - Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
 - Annan

Universitet, internationella myndigheter, näringen, jaktorganisationer, biologer, Naturhistoriska museer, Läke­medelsverket, m.fl.

Bidrar anpassningsåtgärden påtagligt till möjligheterna att uppnå andra nationella och internationella mål?

Nationella Miljömål Livsmedelsstrategin Konventionen om Biologisk Mångfald EU-förordningen om invasiva främmande arter Agenda 2030 mål

4.2. Vilka är de viktigaste myndighetsåtgärder ni avser genomföra inom handlingsplanens tidsram?

Myndighetsåtgärd

Effektiv övervakning av och beredskap för klimatkänsliga, smittsamma sjukdomar inkluderande kontinuerlig kompetensutveckling av personal och anpassad diagnostik.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter åtgärden?

- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Påverkan på biologisk mångfald

Vilken/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska åtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

Vilken/vilka anpassningsåtgärd/anpassningsåtgärder som angavs i 4.1 bidrar åtgärden till?

- Hållbar, effektiv och klimatanpassad animalieproduktion och annan djuruppfödning i hela landet
- Fortsatt kunskapsuppbyggnad om klimatförändring och klimatanpassning
- Bibehållen och utvecklad övervakning och beredskap för klimatkänsliga sjukdomar och ohälsa

Vilken typ av åtgärd är det?

Styrande/organisatorisk

Hur långt har åtgärden kommit?

Påbörjad

När förväntas åtgärden vara klar?

Måste pågå kontinuerligt.

Myndighetsåtgärd

Förstå, tolka och utveckla system för tidig varningar om en höjd risknivå för smittspridning med vektorer och reservoardjur (t.ex. insekter, fästingar respektive fåglar och smågnagare), samt för foder och vatten, i samverkan med andra aktörer och expertområden.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter åtgärden?

- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
- Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
- Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
- Höga temperaturer som påverkar husdjur
- Påverkan på biologisk mångfald

Vilken/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska åtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

Vilken/vilka anpassningsåtgärd/anpassningsåtgärder som angavs i 4.1 bidrar åtgärden till?

- Hållbar, effektiv och klimatanpassad animalieproduktion och annan djuruppfödning i hela landet
- Fortsatt kunskapsuppbyggnad om klimatförändring och klimatanpassning
- Bibehållen och utvecklad övervakning och beredskap för klimatkänsliga sjukdomar och ohälsa

Vilken typ av åtgärd är det?

Analyserande

Hur långt har åtgärden kommit?

Påbörjad

När förväntas åtgärden vara klar?

Måste pågå kontinuerligt.

Myndighetsåtgärd

Effektiv spridning av vår kunskap och proaktiv kommunikation med veterinärer, andra rådgivare, djurägare och allmänhet för att ge dessa grupper ökad vaksamhet i fält avseende klimatkänsliga sjukdomar.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter åtgärden?

- Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
 - Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
 - Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
 - Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
 - Höga temperaturer som påverkar husdjur
 - Påverkan på biologisk mångfald
 - Försämrade kvaliteten på producerade livsmedel
 - Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
 - Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat
-

Vilken/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska åtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

Vilken/vilka anpassningsåtgärd/anpassningsåtgärder som angavs i 4.1 bidrar åtgärden till?

- Kommunikation med och kunskapsspridning till myndigheter, samarbetsparter, djurägare och allmänhet om djurhållning och hälsa för tama och vilda djur relaterat till klimatförändring och klimatanpassning .
- Hållbar, effektiv och klimatanpassad animalieproduktion och annan djuruppfödning i hela landet
- Fortsatt kunskapsuppbyggnad om klimatförändring och klimatanpassning
- Bibehållen och utvecklad övervakning och beredskap för klimatkänsliga sjukdomar och ohälsa

Vilken typ av åtgärd är det?

Informativ

Hur långt har åtgärden kommit?

Påbörjad

När förväntas åtgärden vara klar?

Måste pågå kontinuerligt.

Myndighetsåtgärd

Delta i Myndighetsnätverket för klimatanpassning, MNKA.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter åtgärden?

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
 - Höga temperaturer som påverkar husdjur
 - Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
 - Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
 - Påverkan på biologisk mångfald
 - Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
 - Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
-

-
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
 - Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat

Vilken/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska åtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

Vilken/vilka anpassningsåtgärd/anpassningsåtgärder som angavs i 4.1 bidrar åtgärden till?

- Kommunikation med och kunskapsspridning till myndigheter, samarbetsparter, djurägare och allmänhet om djurhållning och hälsa för tama och vilda djur relaterat till klimatförändring och klimatanpassning .
- Fortsatt kunskapsuppbyggnad om klimatförändring och klimatanpassning

Vilken typ av åtgärd är det?

Informativ

Hur långt har åtgärden kommit?

Klar eller i löpande verksamhet

När förväntas åtgärden vara klar?

Ej relevant

Myndighetsåtgärd

Kontinuerlig omvärldsbevakning av relevanta områden.

Vilken/vilka risker eller möjligheter som angavs i fråga 1.3 möter åtgärden?

- Översvämningar som orsakar spridning av föroreningar från förorenade områden
 - Höga temperaturer som påverkar husdjur
 - Höga temperaturer som påverkar viltlevande djur
 - Biologiska och ekologiska effekter som påverkar smittspridning via insekter och fästingar
 - Påverkan på biologisk mångfald
 - Försämrade kvalitet på producerade livsmedel
-

- Foderbrist för husdjur inom jordbruk och rennäring
- Sjukdomar som påverkar människors och/eller djurs hälsa
- Skadegörare, sjukdomar och invasiva främmande arter som påverkar viltlevande arter och habitat

Vilken/vilka myndighetsmål som angavs i fråga 2.2 ska åtgärden bidra till?

- SVA ska i det löpande arbetet med kunskapsuppbyggnad, beredskap, hantering av sjukdomsutbrott, forskning och kommunikation beakta påverkan av klimatförändring och behovet av anpassning.

Vilken/vilka anpassningsåtgärd/anpassningsåtgärder som angavs i 4.1 bidrar åtgärden till?

- Kommunikation med och kunskapsspridning till myndigheter, samarbetsparter, djurägare och allmänhet om djurhållning och hälsa för tama och vilda djur relaterat till klimatförändring och klimatanpassning .
- Hållbar, effektiv och klimatanpassad animalieproduktion och annan djuruppfödning i hela landet
- Fortsatt kunskapsuppbyggnad om klimatförändring och klimatanpassning
- Bibehållen och utvecklad övervakning och beredskap för klimatkänsliga sjukdomar och ohälsa

Vilken typ av åtgärd är det?

Analyserande

Hur långt har åtgärden kommit?

Påbörjad

När förväntas åtgärden vara klar?

Ej relevant

5. Övrigt

5.1. Har ni tagit hänsyn till klimatanpassning i myndighetens upphandlingar?

Ja

SVA tar hänsyn till klimatanpassning i upphandlingar när det är möjligt. Till exempel, SVA upphandlar RME olja istället för fossilbränsle till destruktionsanläggningen, och värmen genererad i anläggningen används delvis för att värma SVAs lokaler. Under 2020 har SVA ställt krav på fossilfria bränslen vid två upphandlingar av transporttjänster.

5.2. Har intressenter utanför myndigheten involverats i arbetet med klimatanpassning?

Ja

Vår handlingsplan 2017 och 2019 gjordes enligt SMHI:s då gällande anvisning, med fokus på internt arbete. Delar av HP har diskuterats med andra myndigheter, direkt med de mest berörda, med övriga mer generellt i SMHI:s myndighetsnätverk (MNKA). I av SMHI finansierade arbetsgrupperna och verktyg för klimatanpassning har SVA samverkat med bransch- och intresseorganisationer och andra regionala och centrala myndigheter. Som exempel med Gård och Djurhälsan, Växa Sverige och Svenska Samers Riksförbund. Dessa arbeten är tillgängliga på webben, m.m. och kommunicerade vid olika typer av sammankomster.

5.3. Vilka hinder har ni identifierat för myndighetens arbete med klimatanpassning?

- Bristande ekonomiska och/eller personella resurser

SMHI:s finansiering av framtagande av Handlingsplan och Verktyg, samt av Arbetsgrupper har varit till mycket god hjälp. Men det är problematiskt med den korta framförhållningen. Besked om beviljande kommer 2 - 3 månader in på året och pengarna ska vara slut till årsskiftet. Vår personal är när besked kommer i mycket stor utsträckning redan uppbunden i annan verksamhet. Vi har ofta svårt att lösa dessa åtaganden med konsulthjälp. För uppföljning, genomförande, KSA, m.m. saknas riktade medel och statsanslaget är intecknat för annan verksamhet vilket försvårar att utföra detta på bästa sätt.

- Bristande rådighet

SVA är en expertmyndighet och kan ta fram kunskapsunderlag och förmedla detta till berörda. SVA har sällan möjlighet till beslut eller rådighet, det är andra myndigheter och organisationer, enskilda djurhållare, m.fl. som måste iscensätta förändringar. Detta är inget egentligt hinder utan det är den myndighetsordning vi arbetar i.

- Bristande kunskapsunderlag

Klimatförändringens påverkan på djurhälsa och zoonoser är komplex och för ökad förståelse krävs ökad tvärvetenskaplig samverkan. Sådan samverkan och kunskapsuppbyggnad är tids- och resurskrävande och prioriteras inte alltid vare sig internt eller av t.ex. forskningsråd. Många nya sjukdomar eller ändrad spridning av etablerade smittor kommer oväntat och är svåra att förbereda sig för. Sammantaget så behöver vi fler experter med bred kunskap /erfarenhet, för att kunna hantera komplexa/nya risksituationer för sjukdomsutbrott.

- Bristande regelverk/lagstiftning

Vi har inte sett några hinder i nuvarande regelverk men klimatanpassningsfrågorna skulle kunna ha prioriterats högre internt om det funnits regelverk och resurser med avseende på detta.

5.4. Har ni saknat något viktigt underlag i ert klimatanpassningsarbete?

Data avseende förekomst och utbredning av sjukdomar som sträcker sig över tid och nationsgränser

För att bättre kunna förstå och förutsäga hur klimatförändringen påverkar sjukdomar hos människor och djur behövs kunskap om sjukdomsläget såväl historiskt som i nutid, över nationsgränser och med tillräcklig upplösning. Resultat av insamlad djurdata från myndigheter i Norden och Ryssland inom ett forskningsprojekt (www.clinf.org) visar stora skillnader i registrering avseende vilka sjukdomar, analysmetoder, lagring av data och upplösning såväl geografiskt som t.ex. mellan årstider. Det gör det svårt att modellera risker för en viss sjukdom i ett visst område och kan i sin tur leda till sämre möjlighet att förbereda oss för utbrott av en (ny) sjukdom. Det är önskvärt att WHO och OIE (WHOs organisation för djurhälsa) samordnar och utökar kraven för den insamling av sjukdomsdata som redan görs.

Data avseende förekomst och utbredning av vektorer och reservoardjur som sträcker sig över tid och nationsgränser.

Vi saknar detaljerad information om utbredning av vektor- och reservoarpopulationer och hur detta varierar med väder, klimat och över tid i Sverige och angränsande länder. Detta gör att det blir svårt att modellera risker för vektorburna sjukdomar och sjukdomar som har vilda djur som reservoarer. Att ta fram sådan information är resurskrävande och inget vi kan prioritera utan ett specifikt uppdrag och resurser.